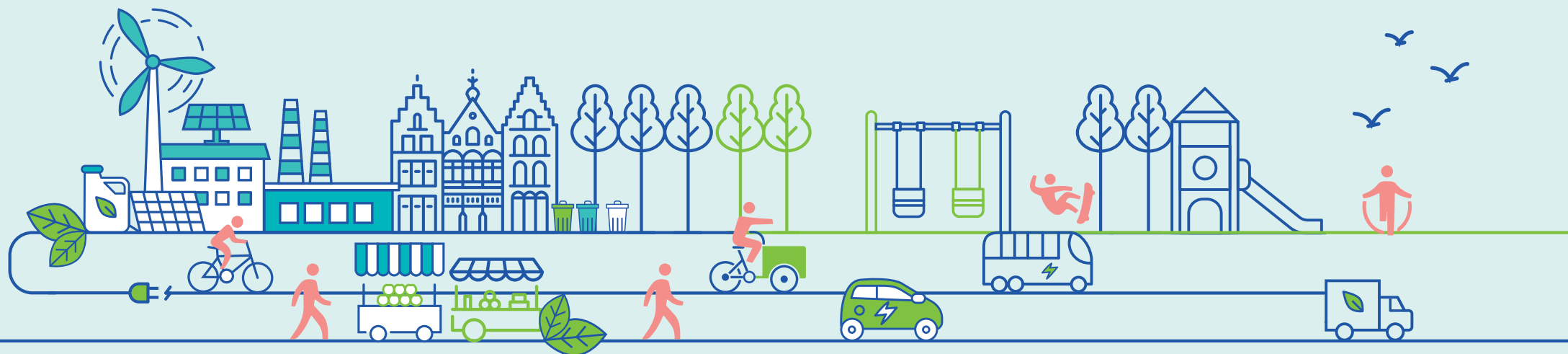

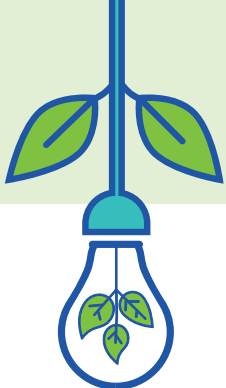
De Bruggen Naar Morgen gewikt en gewogen

MONITORINGRAPPORT OKTOBER 2023

BruggeNaarMorgen

Samen zorgen voor een klimaatneutraal en -robuust Brugge

Voorwoord

Beste lezer

Met het Klimaatplan BruggeNaarMorgen legt Brugge de lat hoog. Tegen 2030 willen we de uitstoot van broeikasgassen in Brugge verminderen met bijna de helft, dit als tussenstap om tegen 2050 volledig klimaatneutraal te zijn. Daarnaast willen we verder ontharden, vergroenen en onze watervoorraden slimmer beheren zodat we ook klimaatrobuust worden. Het klimaatplan is opgebouwd rond 7 thematische Bruggen en 20 inhoudelijke pijlers. Het is belangrijk om de vorderingen van het klimaatplan 2030 bij te houden en het effect ervan na te gaan.

Het monitoringrapport 2023 zet ons met beide voeten stevig op de grond. De officiële CO₂-inventaris geeft aan dat de uitstoot van broeikasgassen in Brugge in 2021 terug gestegen is t.o.v. 2020. De CO₂-uitstoot van Brugge was in 2020 16,8% lager dan in 2011. In 2021 was dit maar 13,2% lager dan in 2011. Dit had 26,4% moeten zijn om op het traject te zitten met de doelstellingen van het klimaatakkoord van Parijs. Deze stijging is te wijten aan de heropleving van het maatschappelijk en economisch leven na de luwe coronaperiode, gekoppeld aan een koudere winter. Deze confronterende vaststelling geeft meteen aan dat de energietransitie verder doorgedreven inspanningen vraagt, waarbij we alle betrokkenen nodig hebben.

Op basis van de reeds gekende gegevens over aardgas- en elektriciteitsverbruik in 2022, kan er al een goede raming ge-

maakt worden van de totale CO₂-uitstoot in 2022. Deze niet-officiële cijfers geven aan dat de CO₂-uitstoot in 2022 terug sterker daalde: -21,9% t.o.v. 2011 (volgens de doelstellingen van Parijs zou dat -29% moeten zijn). Deze daling hangt sterk samen met de energiecrisis, die leidde tot een explosieve stijging van de energieprijzen en die een forse besparingsimpuls gaf aan burgers, bedrijven en overheid. Deze sterke daling tussen 2021 en 2022 geeft aan dat er wel degelijk potentieel is om het energieverbruik te verminderen. Daar moeten we samen verder werk van maken.

We willen met dit document een transparant zicht geven op de realisatie van onze klimaatdoelen en zo het debat over de verdere uitvoering van het klimaatplan 2030 voeden. In het bijzonder willen we alle betrokkenen, van individuele Bruggelingen over organisaties, instellingen tot Brugse ondernemingen, mobiliseren om mee eigenaar te zijn van onze lokale Klimaatdoelstellingen. Samen zorgen we voor een klimaatneutraal en klimaatrobuust Brugge. Samen bouwen we de BruggeNaarMorgen!

Dirk De fauw
Burgemeester

Minou Esquet
Schepen voor Klimaat

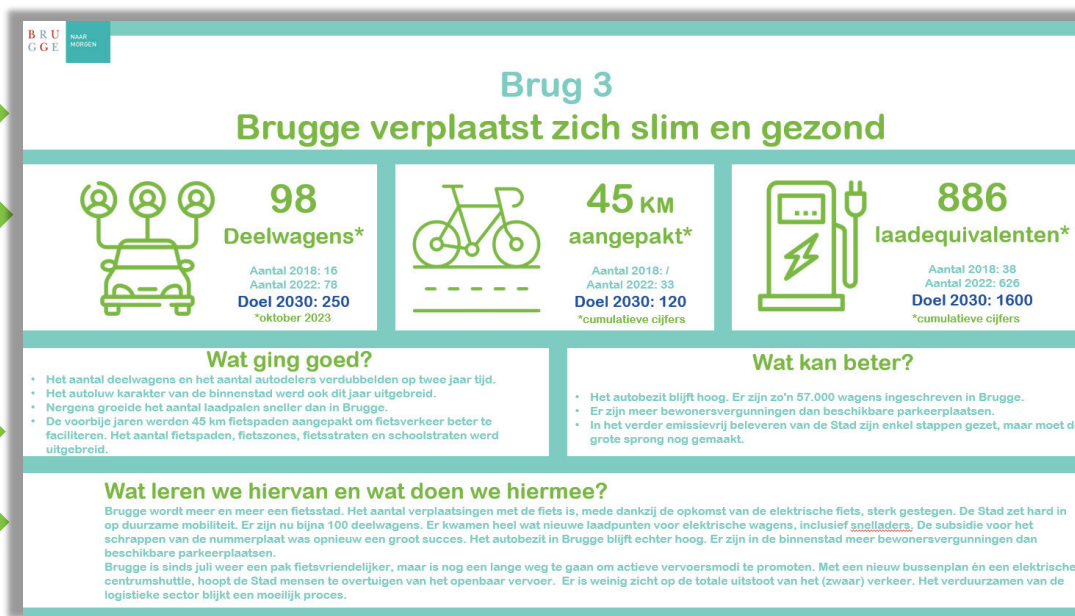
Hoe lees je dit monitoringrapport ?

Dit monitoringrapport is opgebouwd rond de 7 thematische bruggen van het Klimaatplan BruggeNaarMorgen. Per brug worden enkele relevante indicatoren opgenomen en kort besproken.

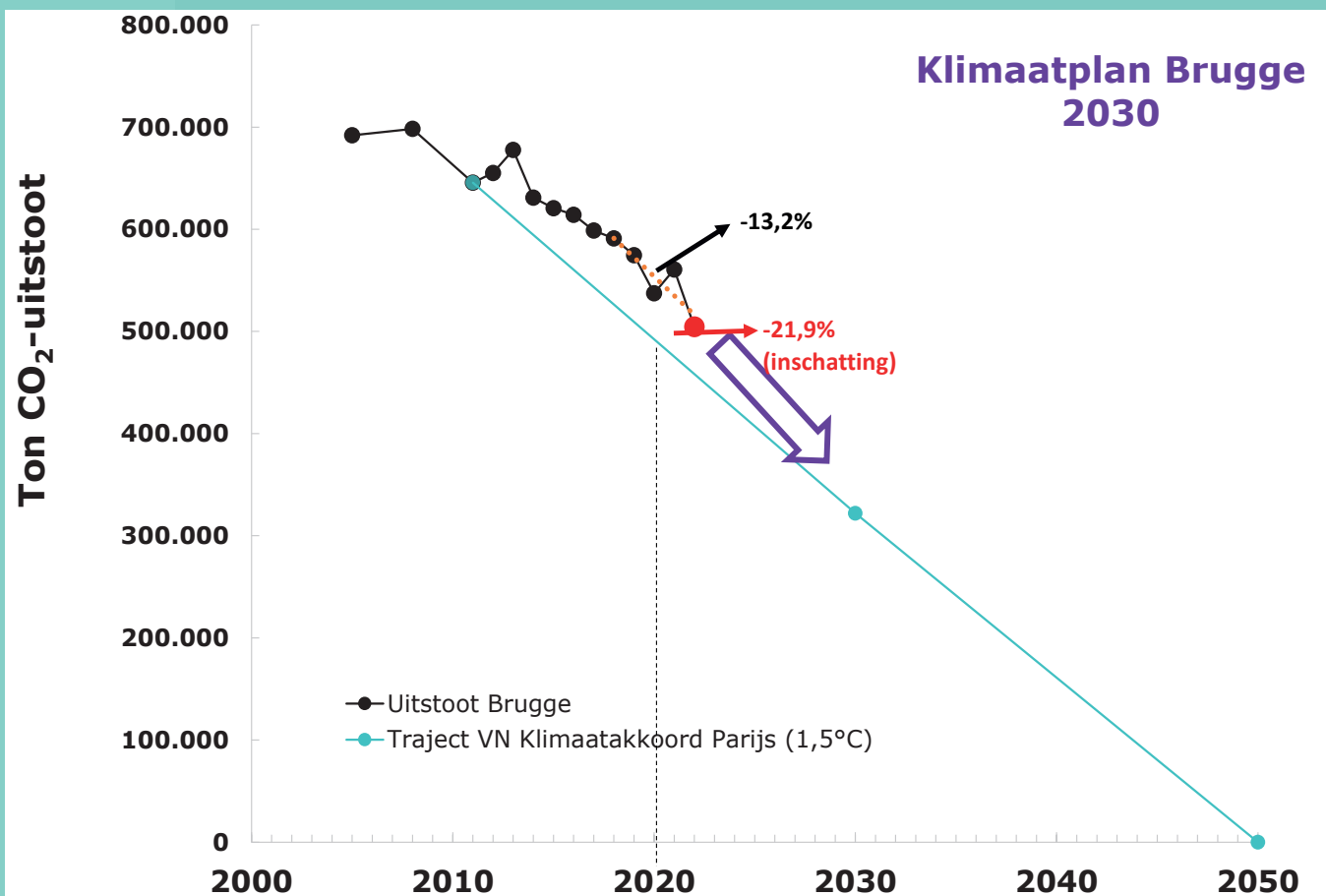
Wie meer verdieping wenst, kan terecht op de website www.brugge.be/Klimaat waar dit document digitaal beschikbaar is en aangevuld wordt met een aantal bijkomende grafieken en cijfers die de geïnteresseerde lezer meer gedetailleerde informatie bezorgen.

De opbouw per fiche is eenvoudig

- Naam van de Brug →
- 2 of 3 relevante kerncijfers →
 - De cijfers hebben betrekking op 2023 (jaarraming op basis van recentste cijfers, tenzij anders vermeld *)
 - Absolute cijfers zijn steeds cumulatief
- 2 korte commentaren →
- Enkele conclusies →

Globale CO₂-uitstoot

Volgens klimaatplan: gemiddelde daling van 23,3 kton CO₂ per jaar nodig

In de periode 2018-2021: gemiddeld 10,2 kton CO₂ per jaar bespaard

Waarde 2022: Inschatting op basis van cijfers 2021 voor mobiliteit en cijfers 2022 voor verwarming, industrie en elektriciteit

In de periode 2018-2022: gemiddeld 21,7 kton CO₂ per jaar inschatting) (-21,9% t.o.v. 2011)

Brug 1

Brugge verwarmt fossielvrij

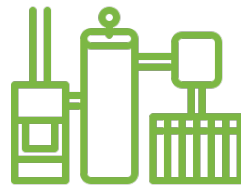

+1 à -6%*

Warmtevraag
huishoudens

2018: startjaar
Doel 2030: -9,2%

*Raming obv cijfers 2021 2022

-8 à -23%*

Warmtevraag
tertiaire sector

2018: startjaar
Doel 2030: -9,8%

*Raming obv cijfers 2021 2022

4,7%

Huishoudens
EPC A(+) (2022)

2019: 2,4%
Doel 2030: 28%

Wat ging goed?

- Raming 2021-2022 sterk schommelend door weersomstandigheden, maar trend dalend
- Sterke daling van de warmtevraag in verbruik in handel (-20%) & onderwijs (-40%) al fluctueren cijfers jaarlijks. Nawerking corona mogelijk
- Potentieel van energiebesparing door aanpassing gedrag (2022) is duidelijk geworden

Wat kan beter?

- Stijging van aardgasverbruik in sector 'kantoor' (+25%)
- Gezinsverdunding (van 2 personen per wooneenheid in 2011 naar 1,82 in 2022) werkt klimaatdoelstellingen tegen
- Diepgaande renovatiesnelheid bestaande woningen (tot EPC A) loopt achter in Brugge

Wat leren we hiervan en wat doen we hiermee?

- Rapportage van de warmtevraag is niet evident: de cijfers fluctueren jaar na jaar, vooral door externe factoren (warme vs. koude winters, corona, energiecrisis). Deze indicator moet dus op erg lange termijn bekeken worden: dan zien we dat de warmtevraag voor gebouwverwarming jaarlijks met ongeveer 1% daalt.
- Het energiebesparend potentieel in gebouwenverwarming werd duidelijk in 2022 door de energiecrisis, maar is in principe vooral een eenmalige bijdrage die wellicht niet (volledig) leidt tot blijvend gedrag. Vooral structurele en diepgaande renovatie blijft nodig in een lange aan te houden inspanning de komende decennia. Voor een aanzienlijk deel van de bevolking is de (pre-)financiering van een grondige energierenovatie niet mogelijk.
- De cijfers van VITO met betrekking tot appartementen zouden al jaren, minstens gedeeltelijk, foutief toegekend zijn aan de tertiaire sector op basis van cijfers Fluvius. Dit zal de komende jaren uitgeklaard moeten worden, alsook of dit de warmtezoneringsplannen beïnvloedt.

Brug 1

Brugge verwarmt fossielvrij

+68
Bestaande
wooneenheden
met warmtepomp
2018: startjaar
Doel 2030: +15.000

+0 GWh
extra afname
warmtenet (2022)
2018: startjaar
2021: +5 GWh
Doel 2030: +65 GWh

-7,2 GWh/jaar
Energieverbruik eigen
gebouwen
2018: startjaar
Doel 2030: - 10,9 GWh/jaar

Wat ging goed?

- De warmtepomp doet sinds 2020 haar intrede overtuigend in de nieuwbouwwoningen: geschat op +/- 740 extra wooneenheden met warmtepomp verwarmd sinds 2020
- Ondanks netto zelfde resultaat in warmtelevering warmtenet IVBO 2018 versus 2022 zijn er nu toch 309 wooneenheden verwarmd via een warmtenet (doelstelling 2030 = 5.000).
- Het energieverbruik van de eigen stadsgebouwen is sterk gedaald door diverse maatregelen

Wat kan beter?

- Verzamelen data van zonneboilers en warmtepompen wordt problematisch omdat officiële rapportage door VITO stopt in 2021 – dus enkel nog op basis van ruwe schattingen
- Introductie van warmtepompen in bestaande wooneenheden verloopt veel te traag
- Uitrol van extra warmtenetten doet zich nog niet voor op de gewenste schaal

Wat leren we hiervan en wat doen we hiermee?

- De installatie van warmtepompen in bestaande woningen loopt logischerwijs achter op renovatiegraad (isolatie), omdat een warmtepomp een hoge investering vraagt én aardgas goedkoper blijft dan elektriciteit (door hoge taksen in stroomprijs).
- Ook bij het warmtenet van IVBO was in 2022 het effect van energiezuinig gedrag en de warmere winter merkbaar. De uitrol van warmtenetten volgens het warmtezoneringsplan wordt nog onvoldoende financieel/fiscaal ondersteund vanuit hogere overheid om echt tot realisatie te komen via marktwerking.

Brug 2

Brugge is een hernieuwbare elektriciteitsstad

48 GWh/jaar

Zonne-energie
kleinschalig

2018: startjaar (18GWh/jaar)

2022: 39 GWh/jaar

Doel 2030: 185 GWh/jaar

30 GWh/jaar

Zonne-energie
grootschalig

2018: startjaar (21GWh/jaar)

2022: 27 GWh/jaar

Doel 2030: 129 GWh/jaar

Wat ging goed?

- In 2022 en 2023 wordt een voorzichtige versnelling ingezet betreft extra zonnepanelen bij huishoudens (kleinschalig)
- Er werd gecommuniceerd rond samenaankoop
- Er werd met de immo-sector gewerkt op oplossingen voor zonne-energie op appartementsgebouwen

Wat kan beter?

- De installatie zonnepanelen bij huishoudens dient nog verder versneld te worden
- De installatiesnelheid van grootschalige installaties met zonnepanelen kent niet de gewenste versnelling en dient dringend opgeschaald te worden

Wat leren we hiervan en wat doen we hiermee?

- Er moeten steeds sneller en steeds meer zonnepanelen komen in onze stad. In het verleden was de snelheid nog erg afhankelijk van externe factoren (certificaten, wisselende regelingen, energiecrisis, ...), dus is er nood aan een consistent stimulerend kader over lange termijn.
- Een verder globaal dalende trend wat betreft de kost van zonnepanelen werkt stimulerend en een aantrekkelijker kader voor energiedelen vanuit de hogere overheid kan mogelijks ook helpen. De zonnepannen van de stad en van de haven (POAB) die in opmaak zijn kunnen de realisatie van grootschalige zonneprojecten stimuleren.

Brug 2

Brugge is een hernieuwbare elektriciteitsstad

250 GWh/jaar
windenergie

2018 (startjaar): 132 GWh/jaar
Doel 2030: 430 GWh/jaar

54%
Elektriciteitsvraag lokaal
en hernieuwbaar opgewekt

2018: 27%
Doel 2030: 100%

Wat ging goed?

- Tussen 2018 en 2021 was er jaarlijks een mooie stijging aan extra productie uit windenergie. Daardoor zitten we voorlopig nog ongeveer op schema voor windenergie
- In Brugge wordt, in vergelijking met andere steden en gemeenten, een hoog percentage van de elektriciteitsvraag lokaal opgewekt met zon & wind

Wat kan beter?

- De doorlooptijd van windprojecten is aanzienlijk en verdere uitrol mag niet blijven hangen
- Een deel van het windpotentieel (bijvoorbeeld in de voorhaven en Blauwe Toren) blijft voorlopig nog onbenut

Wat leren we hiervan en wat doen we hiermee?

- Om het doel voor windenergie binnen de contouren van het Brugse windplan te realiseren, zal het opschalen van het vermogen van de bestaande windmolens (zgn. repowering) essentieel zijn
- De hoeveelheid groene elektriciteit geproduceerd op Brugs grondgebied moet niet enkel stijgen tot het huidige elektriciteitsverbruik om 100% te bereiken in 2030, er zal meer nodig zijn gezien de nodige elektrificatie (warmtepompen & elektrische wagens). Er wordt verwacht dat het elektriciteitsverbruik met 17% zal gestegen zijn in 2030 ten opzichte van 2018.
- Om netcongestie (te grote vraag) te vermijden zal er ook versneld in het verzwaren van elektriciteitsnet geïnvesteerd moeten worden

Brug 3

Brugge verplaatst zich slim en gezond

98
Deelwagens*

Aantal 2018: 16
Aantal 2022: 78
Doel 2030: 250
*cumulatieve cijfers

45 km
aangepakt*

Aantal 2018: /
Aantal 2022: 33
Doel 2030: 120
*cumulatieve cijfers

886
laadequivalenten*

Aantal 2018: 38
Aantal 2022: 626
Doel 2030: 1600
*cumulatieve cijfers

Wat ging goed?

- Het aantal deelwagens en het aantal autodelers verdubbelden op twee jaar tijd
- Het autoluw karakter van de binnenstad werd ook dit jaar uitgebreid
- Nergens groeide het aantal publieke laadpalen sneller dan in Brugge
- De voorbije jaren werden 45 km fietspaden aangepakt om fietsverkeer beter te faciliteren. Het aantal fietspaden, fietszones en schoolstraten werd uitgebreid

Wat kan beter?

- Het autobezit blijft hoog. Er zijn zo'n 57.000 wagens ingeschreven in Brugge
- Er zijn meer bewonersvergunningen dan beschikbare parkeerplaatsen
- In het verder emissievrij beleveren van de Stad zijn enkel stappen gezet, maar moet de grote sprong nog gemaakt worden

Wat leren we hiervan en wat doen we hiermee?

Brugge wordt meer en meer een fietsstad. Het aantal verplaatsingen met de fiets is, mede dankzij de opkomst van de elektrische fiets, sterk gestegen. De Stad zet hard in op duurzame mobiliteit. Er zijn nu bijna 100 deelwagens. Er kwamen heel wat nieuwe laadpunten voor elektrische wagens, inclusief snelladers. De subsidie voor het schrappen van de nummerplaat was opnieuw een groot succes. Het autobezit in Brugge blijft echter hoog. Er zijn in de binnenstad meer bewonersvergunningen dan beschikbare parkeerplaatsen. Brugge is sinds juli weer een pak fietsvriendelijker, maar is nog een lange weg te gaan om actieve vervoersmodi te promoten. Met een nieuw busplan én een elektrische centrumshuttle, hoopt de Stad mensen te overtuigen van het openbaar vervoer. Er is weinig zicht op de totale uitstoot van het (zwaar) verkeer. Het verduurzamen van de logistieke sector blijkt een moeilijk proces.

Brug 4

Brugge onderneemt klimaatvriendelijk en circulair

1.377 ton
hergebruikte goederen
via kringwinkels

Aantal 2018: 1.050 ton
Doel 2030: 5.000 ton?

166 kg
Restafval per
inwoner

Aantal 2018: 206 kg/inw.
Doel 2030: 148 kg/inw.

Wat ging goed?

- Het project 'Circular Hub' werd gecontinueerd en zorgt voor de opvolging van het actieplan Brugge Circulaire Stad.
- Het netwerk van Brugge Circulaire Stad groeit aan met steeds meer stakeholders met o.a. een eerste editie van een Circulair Festival
- Het percentage hergebruik van ingezamelde goederen groeit steeds meer.
- Door de verbeterde selectieve ophaling (nieuw afvalbeleidsplan) van afval daalt het restafval per inwoner drastisch.

Wat kan beter?

- Circulaire principes zoals delen, herstellen en hergebruiken moeten nog meer gepromoot en gefaciliteerd worden bij burgers en ondernemers.
- We streven naar 1 centraal herstellpunt, met een antennewerking per deelgemeente
- Brugse Ondernemingen kunnen nog meer gestimuleerd worden in circulair ondernemen
- Het actieplan Brugge Circulair is een goede leidraad om lokale circulaire initiatieven te versterken en moeten we blijven volgen.

Wat leren we hiervan en wat doen we hiermee?

- We moeten blijvend inzetten op het stimuleren en bekend maken van de circulaire economie bij zowel burgers als ondernemers. Het behoud en verdere uitbouw van de circulaire hub en het netwerk van stakeholders is daarbij essentieel.
- We kunnen de afvalberg verkleinen en tegelijkertijd grondstoffen hergebruiken door ons afval op de juiste manier te sorteren. Maar het gaat verder dan simpelweg recycleren. Een circulaire stad Brugge betekent dat we materialen, voertuigen, instrumenten en ruimtes delen. Het betekent ook dat we defecte producten en apparaten repareren of ze een nieuwe functie geven. En bovenal betekent het dat we minder consumeren... omdat alles wat we niet kopen, ook niet geproduceerd hoeft te worden.
- De stad Brugge heeft een belangrijke rol om het lokale circulaire netwerk te stimuleren en goede praktijken te faciliteren.

Brug 5

Brugge smaakt: meer lokaal, meer plantaardig, minder verlies

24 % eet 1x week veggie

Aantal 2018: 18%
Aantal 2020: 24%

Doel 2030: 30%

38 % koopt lokaal

2017: 19%
2020: 38%

Doel 2030: verder groei

55% minder voedselverlies

bij 4980 burgers

Aantal 2020: 50 burgers 65%
Aantal 2022: 512 burgers 67%

Doel 2030: -30% alle burgers

Wat ging goed?

- Campagne Foodwinners 2022 geslaagd, voortgezet via app Plan-eet Vlaco
- Groeiende belangstelling horeca veggiechallenge
- Uitbreiding van de voedselploeg naar randgemeenten, 2021: 96 ton, 2022: 170 ton, 2023: 253,6 ton opgehaald (tem juli 23),
- Het Brugse Food Lab stimuleert het netwerk van stakeholders rond de Brugse voedselstrategie

Wat kan beter?

- Meer communiceren over belang duurzame, gezonde voeding
- Cijfers stadmonitor pas om de 3 jaar beschikbaar
- Cijfers voedselverlies gezinnen niet beschikbaar
- Opstart gemeenschapslandbouw (CSA) loopt moeilijk (buurtprotest), 0 / 3 opgestart

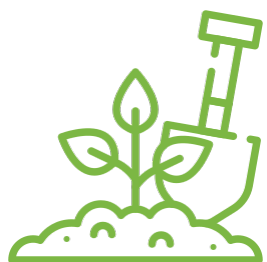
Wat leren we hiervan en wat doen we hiermee?

- Actieve sensibilisatie-acties werken en willen we meer op inzetten.
- Blijvende zoektocht naar goede indicatoren en cijfergegevens
- De Brugse voedselstrategie is aan actualisering toe en zal in de komende periode opgestart worden.
- verduurzaming van de Brugse landbouw blijft aandachtspunt
- Het netwerk van Brugse stakeholders verenigd in het Brugse Food Lab blijft een belangrijke hefboom om de Brugse Voedselstrategie Brugge Smaakt in praktijk om te zetten.

Brug 6

Brugge is klimaatrobuust

24.340
m² onthard

Aantal 2018: /
Aantal 2022: 7.043
Doel 2030: 95.000 m²

604
Geveltuintjes

Aantal 2018: /
Aantal 2022: 446
Doel 2030: 1300

74.851
bomen

Aantal 2018: 654
Aantal 2022: 72.000
Doel 2024: 21.000

Wat ging goed?

- Brugge draagt zijn (veel) tegeltjes bij in het VK tegelwippen: in 2023 is er 3 maal zoveel m² onthard t.o.v. 2022. De stad ambieert jaarlijks 1 ha te ontharden kan zo zijn doel realiseren.
- Sinds 2020 jaarlijks meer dan 300 bomen aangeplant in kader van boomverjonging

Wat kan beter?

- Ontharding op privaat terrein: verdubbeld sinds 2022, maar kan zeker nog beter
- Duurzaam waterbeheer breder uitdragen: meer inzetten op bronmaatregelen – zowel op openbaar als privaat terrein
- Ontwikkeling van een vernattingsproject aan de Blankenbergse dijk vertraagt tgv het vergunningdossier

Wat leren we hiervan en wat doen we hiermee?

- Er is in 2023 sterk ingezet op het ontharden en vergroenen van zowel openbaar domein, kleine pleintjes, voetpaden, straten maar ook heel wat private initiatieven zaten in 2023 in de lift, zoals Breek Uit en het VK Tegelwippen. Ook scholen vergroenen waar ze kunnen.
- Om van Brugge een slimme waterstad te maken moeten er wel nog wat stappen gezet worden in het verhaal van duurzaam watergebruik (zoveel mogelijk water vasthouden, hergebruiken, infiltreren, waar mogelijk). Dit zowel op openbaar als op privaat domein.
- Waar het nog wat in het duister naar tasten is het verkrijgen van alle relevante info van de Bruggeling over hoeveel regenwater hergebruikt wordt, hoeveel ontharding gerealiseerd is, hoeveel bomen geplant werden op privaat terrein, ...

Brug 7

Brugge organiseert zich

985 +

Volgers op Facebook

Aantal 2018: 0
Aantal 2022: ...

Doel 2024: 1500?

664 +

Abonnees Nieuwsbrief
BNM

Aantal 2018: 0
Aantal 2022: 500+

Doel 2024: 1000?

250

Deelnemers Open
Netwerk

Aantal 2018: 0
Aantal 2022: 350

Doel 2024: 500

Wat ging goed?

- Communicatieve instrumenten worden regelmatig en gericht ingezet: Facebook, Instagram, website, digitale nieuwsbrief krijgen steeds meer volgers/abonnees
- Klimaatalliantie met beleidsgroep, klankbordgroep, Open Netwerk is gestart en loopt
- Bruggelingen nemen klimaatinitiatief: Klimax, Grootouders, Burgerbudget, ...
- Eigen voorbeeldfunctie opnemen lukt steeds beter: mobiliteit, renovatie, heraanleg, ...
- Interne Stadsorganisatie raakt versterkt en beter georganiseerd rond klimaat aanpak, o.a. dankzij extra financiële middelen via Vlaamse en Europese subsidies.

Wat kan beter?

- Kwetsbare doelgroepen krijgen nog te weinig aandacht, zowel communicatief als inhoudelijk.
- Huisstijl en campagnes rond klimaatactie en BNM blijven nog te weinig zichtbaar voor brede publiek. Gerichte campagnes (thema/doelgroep) kan versterkt worden
- Monitoring op zowel proces- als effectindicatoren kan verder versterkt worden.
- Interne organisatie kan verder versterkt worden

Wat leren we hiervan en wat doen we hiermee?

Brugge raakt steeds beter georganiseerd op de aanpak van de klimaatdoelen: zowel in communicatie, monitoren als betrekken van interne en externe actoren zijn stappen vooruit gezet. Dit neemt niet weg dat er nog veel groeimarges zijn. Mbt. communicatie zal in 2024 meer aandacht gaan naar het bereiken van Brugse buurten met klimaat tafels en wijkrenovatielijnen. Met interne en externe partners wordt actieve samenwerking versterkt en waar mogelijk werven we extra personeel aan. Het bereiken van kwetsbare doelgroepen blijft een grote uitdaging. De invoering van een SDG-toets (VN-duurzaamheidsdoelen) moet helpen om de negatieve impact van klimaattransitie op kwetsbare doelgroepen te verlichten.

